

**Dědictví a identita pohledem britských geografů – B. Graham,
P. Howard (eds.): The Ashgate Research Companion to Heritage
and Identity**

Zdeněk Kučera

Brian Graham, Peter Howard (eds.): The Ashgate Research Companion to Heritage and Identity. Ashgate, Aldershot (England) and Burlington (USA) 2008, 461 s. ISBN 978-0-7546-4922-9

Jak se uvádí na předšedce, cílem publikací označovaných jako Ashgate Research Companions je podat vyčerpávající a spolehlivý přehled současného výzkumu v určité tematicky omezené oblasti. Editoři sestaví tým respektovaných a zkušených expertů, kteří napíší texty ke klíčovým tématům v dané specializaci. Po neméně důležitých pracích autorů, jako jsou Gregory Ashworth, Brian Graham, Peter Howard či David Lowenthal, se nám tak do rukou dostává kniha, jejímž cílem je „prozkoumat do hloubky množství vazeb mezi dvěma nejistými a mnohoznačnými, ale zároveň významnými koncepty, dědictvím a identitou“ (s. 1).

Výše zmíněného úkolu se ujal tým 30 autorů z různých zemí (Austrálie, Dánsko, Indie, Jižní Afrika, Kanada, Nizozemí, Polsko, Španělsko, Švédsko, USA, Velká Británie) a vědních disciplin, který sestavili dva čelní představitelé oboru ve Velké Británii, Brian Graham (Professor of Human Geography, University of Ulster) a Peter Howard (Visiting Professor of Cultural Landscape, Bournemouth University, zakládající redaktor jednoho z klíčových periodik v oboru: International Journal of Heritage Studies). I přes interdisciplinární charakter publikace jsou však mezi autory jednotlivých kapitol mimo historiků či specialistů na problematiku dědictví z velké části zastoupeni geografové, celkem 14 osob, tedy téměř jedna polovina. Snad je to tím, že oba editoři také ve své vlastní praxi navazují na výzkumnou tradici anglo-americké kulturní geografie.

Publikace je kromě úvodu rozdělena do čtyř hlavních částí, nazvaných Kontext dědictví a identity, Klíčové znaky dědictví a identity, Praxe dědictví a identity a Výzvy postmoderního a postkoloniálního světa, s celkovým počtem 25 kapitol.

V úvodu jsou charakterizovány cíle knihy, pojmy dědictví a identita, tak jak jsou pro účely publikace chápány, a jejich vzájemný vztah, je představena struktura knihy. Pojem dědictví autoři definují jasně, ale, v souladu se současnými trendy, značně široce. I v rámci jedné společnosti bychom měli mluvit o minulostech, dědictvích a identitách, nikoli o minulosti, dědictví a identitě. Taková dědictví mají nejen mnoho využití, ale také rozličné původce. Potřebu takto širokého přístupu k dědictví editoři publikace dále dokládají tvrzením, že společnosti, zejména v západních zemích, procházejí tím větší socio-prostorovou segregací, čím více jsou kulturně různorodé. Tedy procesem fragmentace, který vyvolává otázky o tom, jak by se tato jejich heterogenita měla promítnout do výběru, interpretace a managementu dědictví. V tomto kontextu editoři pohlížejí na dědictví jako na koncept odkazující ke způsobům jakými se vybrané materiální pozůstatky minulosti, krajiny, mýty, paměti a tradice stávají kulturními, politickými a ekonomickými zdroji v přítomnosti. Cílem

knihy ovšem není prezentovat složkový, ale spíše holistický, totální, přístup k chápání dědictví. Tedy zejména překonat dualismus hmotného a nehmotného dědictví.

Pojmem identita editoři označují především způsoby, jakými jsou např. dědictví, jazyk, náboženství, etnicita, nacionalismus či sdílené interpretace minulosti využívány při (sebe)vymezování specifických komunit. Identita je o stejnosti a příslušnosti k určité skupině. V knize tak není věnována větší pozornost osobnímu dědictví a identitě jedince.

Po stručném a výstižném úvodu představujícím obsah knihy následuje první část věnovaná podstatě vztahů mezi dvěma diskutovanými koncepty, dědictvím a identitou. Na příkladu Velké Británie je představena historie dědictví. Dále je obecně diskutována otázka vztahu dědictví, paměti a identity či hranic mezi osobním a veřejným, oficiálním a neoficiálním dědictvím.

Ve druhé části knihy je nejprve analyzován vztah nacionalismu, přírody a národních krajin na příkladu Švédska. Následují pojednání o dědictví a rase, vyloučení, náboženství, společenské třídě či genderu.

Třetí část se soustředí na otázky praktického vykonávání dědictví. Autoři se nejprve věnují problematice reprezentace a komunikace významů dědictví, od které se příliš nevzdaluje ani téma následující kapitoly: role pojmenování při tvorbě identity. Další dvě kapitoly pojednávají o specifickém tématu reprezentace dějin násilí a násilností. Diskutován je význam připomínání války a problematika lidského traumatu jako dědictví obecně. Zbylé kapitoly se věnují spíše i u nás obvyklejším tématům: otázce konzervace stavebního dědictví, vztahům mezi turismem a dědictvím či muzeím jako prostředkům reprezentace identity.

Poslední, čtvrtá část knihy je nejrozsáhlejší jak co do počtu kapitol, tak co do počtu stran. Pozornost se věnuje nejen např. multikulturním dědictvím, přeměně dědictví ve střední a východní Evropě, dědictví post-koloniálních společností, ale také novým muzeologiím a ekomuzeím, evropským krajinám či kulturní diverzitě a lidským právům.

Závěrem lze říci, že i přes některé nedostatky, kterých jsou si ovšem editoři publikace vědomi, jako je např. omezený tematický a geografický záběr řešené problematiky, se jedná o publikaci, která vhodným způsobem seznamuje se základními tématy řešenými ve studiu dědictví a která obsahuje i řadu podnětů pro další směřování kulturně geografického výzkumu nejen v Česku.